Τα ανθρώπινα δικαιώματα και η υπέρβασή τους (Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 5 Ιουλίου, 2017

Στήν ἐποχή μας γίνεται πολύς λόγος γιά τά ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἴσως ἐπειδή καταστρατηγοῦνται ἐν πολλοῖς ἤ ἱεροποιοῦνται. Ἐκεῖνο πού παρατηρεῖται εἶναι ὅτι ὅλοι ἐπιδιώκουν τήν ἀπόκτηση τῶν δικαιωμάτων τους, ὡσάν νά μήν ἔχουν καθήκοντα καί ὑποχρεώσεις, μέ ἀποτέλεσμα νά ἐπικρατοῦν στίς μικρές καί μεγάλες κοινωνίες μας ἀνεπίτρεπτοι ἀνταγωνισμοί. Αὐτό τό βλέπουμε στίς οἰκογένειες, στίς κοινωνίες, τά ἔθνη καί στήν οἰκουμένη.

Στήν κοινωνία πρέπει νά ἐπικρατῆ ἡ ἰσορροπία μεταξύ δικαιωμάτων καί καθηκόντων, γιατί μέσα σέ αὐτήν τήν ἰσορροπία λειτουργεῖ καλά τό σύστημά της. Ἡ ὑπερτίμηση τῶν δικαιωμάτων ὁδηγεῖ ἀναγκαστικά στίς συγκρούσεις. Ἔχει ὅμως ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ἡ στάση τῶν Χριστιανῶν ἀπέναντι σέ αὐτά.

Τό θέμα αὐτό πρέπει νά ἀναπτυχθῆ, ἔστω καί μέ συντομία, γιά νά ἐντοπιστῆ τό ὅλο πρόβλημα πού δημιουργεῖται.

1. **Ἡ Φεουδαρχία, ὁ Διαφωτισμός καί τά ἀνθρώπινα δικαιώματα**

Ὅταν κάνουμε λόγο γιά ἀνθρώπινα δικαιώματα ἐννοοῦμε τά λεγόμενα φυσικά δικαιώματα, ὅπως εἶναι τό δικαίωμα γιά τήν τροφή, τήν στέγη, τήν μάθηση, τήν ἐλευθερία· γιά πολιτικά δικαιώματα, ὅπως τό νά ψηφίζη κανείς καί νά ψηφίζεται· γιά τά ἀστικά δικαιώματα, ὅπως ἡ δυνατότητα νά συνάπτη διάφορες συμφωνίες μέσα στήν Πολιτεία στήν ὁποία ἔχουν κατοχυρωθῆ πολλά ἀπό αὐτά τά δικαιώματα· καί τά ἠθικά δικαιώματα τά ὁποῖα ἐπιτελεῖ ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἄνθρωπος καί ὡς μέλος τῆς κοινωνίας. Γιά παράδειγμα ἔχει τό δικαίωμα νά ἀγαπᾶ καί νά ἀγαπᾶται, ἀλλά αὐτό δέν σημαίνει ὅτι ὁ ἄλλος μπορεῖ νά ἀνταποκριθῆ στίς ἀπαιτήσεις του. Οἱ γονεῖς ἔχουν δικαιώματα ἀπό τά παιδιά νά τούς γηροκομοῦν, ἀλλά αὐτό δέν μπορεῖ νά ἐπιβληθῆ διά τοῦ νόμου, ὁπότε εἶναι ἕνα ἠθικό δικαίωμα πού δέν ἐπιβάλλεται.

Ἔχουν ἀναπτυχθῆ πολλές θεωρίες ὡς πρός τά ἀνθρώπινα δικαιώματα. Ἔτσι, ἄλλοι ταυτίζουν τά φυσικά μέ τά ἠθικά δικαιώματα, ἄλλοι ἀρνοῦνται ὅτι τά ἠθικά δικαιώματα εἶναι φυσικά, ἐπειδή θεωροῦν ὅτι παρέχονται ἀπό τά ἤθη ἤ τήν θετική ἠθική μιᾶς κοινωνίας, ἄλλοι κάνουν λόγο γιά κοινά ἠθικά δικαιώματα κλπ.

Ἐκεῖνο πού εἶναι κοινῶς ἀποδεκτό εἶναι ὅτι ἡ ἀνάπτυξη τῆς ἀρχῆς τῶν ἀνθρωπίνων ἀτομικῶν δικαιωμάτων στούς τελευταίους αἰῶνες συνδέεται μέ τήν ἐμφάνιση τοῦ Διαφωτισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἔθεσε τήν ἀρχή τῆς ἰσότητος, τῆς ἐλευθερίας κλπ. ἀντιμετωπίζοντας τήν Φεουδαρχία πού ἐπικρατοῦσε κατά τόν Μεσαίωνα στήν Εὐρώπη.

Γνωρίζουμε ἀπό τήν Εὐρωπαϊκή ἱστορία ὅτι ἡ ἐπικράτηση τοῦ Φεουδαλισμοῦ-Φεουδαρχίας στήν Εὐρώπη, μέ τήν κάθοδο τῶν Φράγκων, οἱ ὁποῖοι κατήργησαν τό ρωμαϊκό δίκαιο, συνετέλεσε στήν κατάργηση τῶν βασικῶν φυσικῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Φεουδαρχία ἦταν ἕνα σύστημα πού στηριζόταν στήν γεωργία καί στήν νοοτροπία ὅτι οἱ ἄνθρωποι χωρίζονταν στούς κατά φύση εὐγενεῖς-ἐλεύθερους καί στούς κατά φύση ὑποτελεῖς-δούλους, μέ τήν ἀρχή τῆς κληρονομικότητος. Ἔτσι ὑπῆρχαν δύο τάξεις ἀνθρώπων, ἡ πρώτη ἦταν οἱ φεουδάρχες οἱ ὁποῖοι ἦταν κάτοχοι μεγάλων ἐκτάσεων τῆς γῆς, καί ἡ ἄλλη ἦταν οἱ δουλοπάροικοι πού γιά νά ἀνταποκριθοῦν στίς βασικές ἀνάγκες τους γιά νά ζήσουν, ἐργάζονταν στά κτήματα τῶν Φεουδαρχῶν μέ δύσκολες συνθῆκες.

Τό φεουδαλιστικό σύστημα συνδεόταν μέ τήν στρατιωτική ἀριστοκρατία. Ἡ Φεουδαρχία ἦταν μία κοινωνία ἡ ὁποία ἦταν δομημένη ἱεραρχικά, ὁ κάθε φεουδάρχης ἦταν ὑποτελής στόν ἀνώτερο ἱεραρχικά φεουδάρχη, πού διαιροῦνταν σέ ἱππότες, βαρώνους, κόμητες, δοῦκες, μαρκησίους κ.ἄ. καί αὐτή ἡ δομή κατέληγε στόν Βασιλιά. Ὅλοι αὐτοί ἀνῆκαν στήν τάξη τῶν εὐγενῶν καί ἐλευθέρων ἀνθρώπων, ἔμεναν σέ πύργους καί εἶχαν ἕναν ἰδιαίτερο κώδικα ἀριστοκρατικῆς ἠθικῆς.

Οἱ σχολαστικοί θεολόγοι, δηλαδή οἱ θεολόγοι τῶν Φράγκων, αὐτό τό φεουδαλιστικό σύστημα τό ἔκαναν θεολογική διδασκαλία, μέ ἀποτέλεσμα νά θεωρῆται ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Θεός καθόρισε τήν τάξη στήν δημιουργία, ὁπότε ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά τηρῆ αὐτήν τήν τάξη, καί ἁμαρτία εἶναι ἡ ἀνατροπή αὐτῆς τῆς τάξης, ὁπότε καί τιμωρεῖται ἀπό τόν Θεό.

Σύμφωνα μέ τήν θεωρία αὐτή οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐκ φύσεως εὐγενεῖς-ἐλεύθεροι καί ἐκ φύσεως ὑποτελεῖς-δοῦλοι. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὁ σχολαστικός θεολόγος Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτης ἦταν υἱός κόμη, πού σημαίνει ὅτι καταγόταν ἀπό φεουδαρχική ἀριστοκρατική οἰκογένεια, καί ἔφθασε στό σημεῖο νά ὑποστηρίζη ὅτι οἱ δοῦλοι εἶναι κατασκευασμένοι ἀπό κατώτερο ὑλικό, καί ἀπό τήν φύση τους εἶναι κατώτεροι. Μάλιστα, μερικοί σχολαστικοί θεολόγοι συζητοῦσαν τό θέμα ἄν οἱ μαῦροι κατά τό δέρμα τοῦ σώματος ἔχουν ψυχή.

Ἐναντίον τῆς Φεουδαρχίας, ὡς πολιτεύματος καί θεολογίας, ἀντέδρασαν πολλοί στήν Εὐρώπη. Κατ’ ἀρχάς ἀντέδρασαν οἱ κατώτεροι εὐγενεῖς καί στήν συνέχεια ὁ

λαός, ἤτοι οἱ ὑπόδουλοι Ρωμηοί, πού εἶχαν κατακτηθῆ ἀπό τούς Φράγκους.

Ὅταν διαβάση κανείς τήν Magna Carta πού εἶναι ὁ «Χάρτης τῶν ἐλευθεριῶν», πού ὑπογράφηκε στήν Ἀγγλία τήν 15 Ἰουνίου τοῦ 1215, βλέπει πῶς λειτουργοῦσε τό φεουδαλιστικό σύστημα, πῶς οἱ κόμητες ἤ οἱ βαρῶνοι κατεῖχαν γῆ ἀπό τόν Βασιλιά γιά τήν στρατιωτική ὑπηρεσία πού προσέφεραν, δηλαδή πῶς οἱ βαρῶνοι προμήθευαν ἱππότες στόν Βασιλιά. Ἡ Magna Carta ἦταν τό πρῶτο κείμενο ἐλευθερίας «τῶν ἐλευθέρων ὑπηκόων τοῦ Βασιλείου», πού σημαίνει ὅτι ἀκόμη ὑπῆρχαν οἱ ὑπόδουλοι, στήν πραγματικότητα μέ αὐτήν τήν συμφωνία περιορίζονταν τά ὅρια τοῦ Βασιλιά-Μονάρχη, καί ὁ ἴδιος ὁ Βασιλιάς ὑπήκειτο στό κράτος δικαίου.

Τό κείμενο αὐτό εἶναι ἡ ἀρχή τῶν ἐλευθεριῶν, εἶναι ἡ ἀρχή τῆς ἐλευθερίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, κατ’ ἀρχάς τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων, πού ἦταν οἱ ἐκ φύσεως εὐγενεῖς, γι’ αὐτό, ὅπως ἔχει γραφεῖ, τό κείμενο αὐτό δέν εἶναι ἕνα «πιστοποιητικό γέννησης τῆς ἐλευθερίας», ἀλλά ἕνα «πιστοποιητικό τοῦ θανάτου τοῦ δεσποτισμοῦ».

Στήν συνέχεια ὑπῆρξαν καί ἄλλες ἀντιδράσεις ἐναντίον τοῦ φεουδαλιστικοῦ συστήματος καί τῆς φεουδαλιστικῆς νοοτροπίας γιά τήν ἀπόκτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Αὐτό ἔγινε κυρίως μέ τήν βιομηχανική ἐπανάσταση, ὅταν οἱ ἄνθρωποι καί οἱ πόλεις ἀπέκτησαν δικαστική καί βιοτεχνική αὐτονομία. Στίς πόλεις, τά ἄστυ, καί μέ τήν λειτουργία τῶν Πανεπιστημίων, ἀναπτύχθηκαν οἱ νέες φιλοσοφικές καί κοινωνικές ἰδέες πού ὑπονόμευαν τό φεουδαλιστικό σύστημα καί τελικά τό ἀντικατέστησαν ἀπό τό λεγόμενο ἀστικό σύστημα. Ἔτσι, ἡ ἰδεολογία καί ἡ θεολογία τοῦ Φεουδαλισμοῦ μέ τίς ἀπόψεις του περί διακρίσεως μεταξύ εὐγενῶν καί δούλων ἀπό τήν φύση καί τήν γέννησή τους, καταργήθηκε μέ τήν ἐμφάνιση τῶν νέων ἰδεῶν. Ἦταν μιά κοινωνική καί παγκόσμια κατάκτηση ἐναντίον τῆς φεου¬δαρχίας καί τοῦ σχολαστικισμοῦ.

Ὁ Διαφωτισμός τοῦ 17ου καί 18ου αἰῶνος πολέμησε τήν ἰδεολογία τοῦ Φεουδαλισμοῦ, ὁ ὁποῖος καταργήθηκε ὁριστικά τόν 19ο αἰώνα. Μέ τήν ἐπίδραση τοῦ Διαφωτισμοῦ, κατά τήν Γαλλική ἐπανά¬σταση, ἡ ὁποία ἦταν ἐπανάσταση τῶν κατακτηθέντων Ρωμαίων ἐναντίον τῶν Φράγκων κατακτητῶν, ψηφίστηκε ἀπό τήν Συντακτική Συνέλευση τό 1789 ἡ «Διακήρυξη τῶν Δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ Πολίτη», μέ τήν ὁποία ἀναγνώριζαν σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους τό δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητας, τῆς ἀνεξιθρησκείας καί τό ἀπαραβίαστο τῆς ἰδιοκτησίας. Ἐπίσης, μέ τήν Διακήρυξη αὐτή καθιε¬ρώ¬θηκε ἡ ἐξουσία πού πηγάζει ἀπό τόν λαό, καταργήθηκαν οἱ τίτλοι εὐγενείας καί ὅλοι οἱ πολίτες μποροῦσαν νά καταλάβουν ὅλα τά ἀξιώματα, ἀνάλογα μέ τίς ἱκανότητές τους, δηλαδή καθιερώθηκε ἡ ἀρχή τῆς ἀξιοκρατίας.

Διαβάζοντας τήν «Διακήρυξη τῶν Δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ Πολίτη»,

διαπιστώνουμε ὅτι διακηρύσσονται ἐπίσημα «τά φυσικά καί ἀναπαλλοτρίωτα καί ἱερά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου». Στό πρῶτο ἄρθρο γράφεται: «Οἱ ἄνθρωποι γεννιοῦνται καί παραμένουν ἐλεύθεροι, μέ ἴσα δικαιώματα. Κοινωνικές διακρίσεις γίνονται μόνο μέ γνώμονα τό κοινό συμφέρον». Μέ τό πρῶτο αὐτό ἄρθρο καταργεῖται ἡ διάκριση μεταξύ τῶν ἐκ φύσεως εὐγενῶν καί τῶν ἐκ φύσεως δούλων, δηλαδή καταργεῖται ἡ Φεουδαρχία. Στό δεύτερο ἄρθρο καθορίζονται ποιά εἶναι «τά φυσικά καί ἀπαράγραπτα δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου», ἤτοι «ἡ ἐλευθερία, ἡ ἰδιοκτησία, ἡ ἀσφάλεια καί ἡ ἀντίσταση στήν βία».

Ἐκεῖνο πού κάνει ἐντύπωση εἶναι ὅτι σέ ὅλη τήν «Διακήρυξη» γίνεται λόγος γιά τόν «ἄνθρωπο», τόν «πολίτη», τό «ἄτομο», καί ὄχι τό πρόσωπο. Ἡ λέξη ἄτομο παράγεται ἀπό τό στερητικό α καί τήν λέξη τομή, δηλαδή σημαίνει τό μή τεμνόμενο. Καί αὐτό τό σημειώνω, γιατί δυστυχῶς σήμερα πολλοί θεολόγοι ἰσχυρίζονται ὅτι ὑπάρχει διάκριση μεταξύ ἀτόμου καί προσώπου, πράγμα πού καί ἐμένα μέ εἶχε ἐπηρεάσει τά πρῶτα χρόνια, καί οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι περισσότερο καταλαβαίνουν τό πρόσωπο καί γι’ αὐτό πρέπει νά τό χρησμοποιοῦμε ἀντί τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ ἀτόμου.

Ἐπίδραση τῆς «Διακηρύξεως τῶν Δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου» μέ τήν Γαλλική Ἐπανάσταση, παρατηρεῖται καί στήν «Διακήρυξη τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων» τοῦ 1791 στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς. Ἐπίσης, αὐτήν τήν ἐπίδραση τήν βλέπουμε καί στήν «Οἰκουμενική Διακήρυξη γιά τά ἀνθρώπινα δικαιώματα» πού ὑπογράφηκε στά Ἡνωμένα Ἔθνη (Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν) στίς 10 Δεκεμβρίου 1948. Στό πρῶτο ἄρθρο αὐτῆς τῆς Διακήρυξης γράφεται: «Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γεννιοῦνται ἐλεύθεροι καί ἴσοι στήν ἀξιοπρέπεια καί τά δικαιώματα. Εἶναι προικισμένοι μέ λογική καί συνείδηση, καί ὀφείλουν νά συμπεριφέρονται μεταξύ τους μέ πνεῦμα ἀδελφωσύνης». Τό δεύτερο ἄρθρο ἀναλύει περισσότερο αὐτήν τήν πρόταση. Σέ ὅλη τήν Διακήρυξη γίνεται λόγος γιά ἄνθρωπο καί γιά ἄτομο.

Ἐπομένως, ἡ κατοχύρωση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἔναντι τοῦ φεουδαλιστικοῦ συστήματος πού διαιρεῖ τούς ἀνθρώπους σέ ἐλεύθερους πολίτες, πού ἦταν εὐγενεῖς ἀπό τήν φύση τους, καί σέ δούλους ἀπό τήν φύση τους, εἶναι μιά κατάκτηση τῆς ἀνθρωπότητος καί μέ αὐτήν τήν ἔννοια δεχόμαστε τά ἀνθρώπινα δικαιώματα τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος, τῆς ἀξιοκρατίας, τῆς ἀσφάλειας, τῆς ἀνεξιθρησκείας κλπ.

2. Ἡ κατάργηση καί κατάχρηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων

Ζοῦμε σέ κοινωνίες, στίς ὁποῖες ἀπό τό ἕνα μέρος διακηρύσσονται τά ἀνθρώπινα δικαιώματα, τά ὁποῖα καλοῦνται ἱερά, καί ἀπό τό ἄλλο μέρος καταπατοῦνται αὐτά ἀσύστολα. Οἱ πόλεμοι πού γίνονται σέ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, ἰδιαιτέρως στίς ἡμέρες μας στήν Μέση Ἀνατολή, οἱ ἐθνοκαθάρσεις καί οἱ θρησκειοκαθάρσεις, δηλαδή

ἡ ἐξαφάνιση καί καταδίωξη ἀνθρώπων πού ἀκολουθοῦν ἄλλα θρησκεύματα, εἶναι στήν πραγματικότητα καταπάτηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Καί αὐτό πού ἦταν μιά κατάκτηση τῆς ἀνθρωπότητος, μέ τίς ἐπαναστάσεις, καί γιά τό ὁποῖο χύθηκε πολύ αἷμα, καί κατοχυρώθηκε καί μέ τήν παιδεία, παρατηρεῖται σήμερα ὅτι ὑπονομεύεται σέ πολλά μέρη τῆς γῆς.

Ὅμως, ὑπάρχει καί μιά τάση στήν ἐποχή μας νά γίνεται κατάχρηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Δηλαδή, ἐν ὀνόματι τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων προβάλλονται ἰδέες καί νοοτροπίες πού εἶναι πολύ ἐπικίνδυνες. Ὑπάρχουν πολλά παραδείγματα, ἀλλά θά ἀρκεσθῶ σέ μερικά ἀπό αὐτά.

Προβάλλονται ἰδέες ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει δικαίωμα πάνω στήν ζωή καί τόν θάνατο, ὁπότε ἀναπτύσσονται διάφορες ἰδέες καί πρακτικές μέ εὐγονική καί εὐθανασιακή νοοτροπία. Ἔτσι, καλλιεργοῦνται πρακτικές γιά ἐλεύθερη ἐπιλογή στήν γέννηση τῶν παιδιῶν ἤ στήν θανάτωση τῶν ἐμβρύων, γιατί δῆθεν αὐτό εἶναι δικαίωμα τῆς μητέρας, ἤ ἀκόμη γιά δικαίωμα στήν εὐθανασία, δηλαδή στήν ἔμμεση αὐτοκτονία.

Καί βέβαια καθένας ἔχει τήν ἐλευθερία νά κάνη διάφορες ἐπιλογές, ἀλλά δέν μποροῦν νά κατοχυρώνονται τέτοιες πράξεις ἀπό μιά εὐνομούμενη Πολιτεία μέ τήν ἰδέα ὅτι δῆθεν εἶναι ἀνθρώπινα δικαιώματα πού ἀναγνωρίζονται ἀπό μιά Πολιτεία. Ἐπίσης, κάθε Πολιτεία πρέπει νά ἔχη ἕνα δίκαιο πού θά καθορίζη τά ἀνθρώπινα δικαιώματα μέσα στά ὅρια τῆς κοινῆς λογικῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ της, καί ἔτσι πρέπει νά ἐξισορροποῦνται οἱ ἀτομικές ἐλευθερίες μέ τό κοινό κοινωνικό ἀγαθό.

Ἔτσι, δέν μποροῦν νά δικαιολογηθοῦν πρακτικές ἐν ὀνόματι τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας, σέ βάρος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καί τῶν γενικά παραδεδομένων πολιτιστικῶν καί πνευματικῶν ἀγαθῶν.

Μέσα σέ ὀργανωμένα σύνολα, πού εἶναι οἱ Πολιτεῖες, ὑπάρχουν δικαιώματα καί καθήκοντα. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού ἀντιπαραθέτουν τά δικαιώματά τους στά καθήκοντα πού ὀφείλουν νά ἔχουν, ἀφοῦ θεωροῦν ὅτι τά δικαιώματα εἶναι πλεονεκτήματα, ἐνῶ τά καθήκοντα εἶναι μειονεκτήματα. Ὅμως, πολλοί νομικοί καί φιλόσοφοι θεωροῦν ὅτι «δικαιώματα καί καθήκοντα εἶναι λογικά σύστοιχα». Κάθε ἄνθρωπος πρέπει νά ἀπολαμβάνη τά δικαιώματά του, ἀλλά νά τηρῆ καί τά καθήκοντά του.

Ἑπομένως, οἱ τάσεις πού ἐπικρατοῦν στήν σύγχρονη κοινωνία, τό νά καταστρατηγοῦνται τά ἀτομικά ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἤ ἀντίθετα νά ἱεροποιοῦνται, δέν μποροῦν νά γίνονται ἀποδεκτές ἀπό τίς σύγχρονες εὐνομούμενες κοινωνίες.

3. Ἡ ὑπέρβαση τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων

Ὅσα ἐγράφησαν μέχρι τώρα ἀναφέρονται στούς ἀνθρώπους πού ζοῦν στίς κοινωνίες, καί ἔχουν ἀπαίτηση νά ἱκανοποιοῦνται τά φυσικά ἀνθρώπινα δικαιώματά τους, ἀλλά συγχρόνως ἔχουν ὑποχρέωση νά σέβονται καί τά φυσικά δικαιώματα τῶν συνανθρώπων τους, ὁπότε πρέπει νά ἐπικρατῆ ἡ ἐλευθερία τοῦ καθενός, σέ συνδυασμό μέ τήν κοινωνική εἰρήνη καί ἑνότητα. Τό ζητούμενο εἶναι, τό πῶς θά συμβιβάζονται τά ἀνθρώπινα δικαιώματα μέ τήν ἑνότητα τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἄν δέν βρεθῆ μιά ἰσορροπία στό σημεῖο αὐτό, τότε στίς κοινωνίες θά γίνεται μεγάλος ἀνταγωνισμός μεταξύ τῶν δικαιωμάτων ὅλων τῶν κοινωνικῶν φορέων, ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων.

Ὅμως, σέ μιά κοινωνία, μικρή ἤ μεγάλη, παράλληλα μέ τήν τήρηση τῶν δικαιωμάτων τῶν ἄλλων πρέπει νά ἐπικρατῆ καί ἡ ἀρχή τῆς ὑπερβάσεως τῶν δικῶν μας δικαιωμάτων. Οὐσιαστικά, μιά οἰκογένεια καί κοινωνία προχωρεῖ μέ τακτικές πού καθορίζονται καί ἀπό ἄλλες παραμέτρους καί ὄχι μόνον μέ τίς νομικές διατάξεις.

Γιά παράδειγμα, οἱ γονεῖς ἔχουν δικαιώματα, ἀλλά τά ὑπερβαίνουν, μέ τήν θυσία τους καί τήν προσφορά τους, γιά νά προστατεύσουν τά δικαιώματα τῶν παιδιῶν τους νά μεγαλώσουν. Ὅλη ἡ ἰσορροπημένη οἰκογενειακή ζωή εἶναι ὑπέρβαση κάποιων δικαιωμάτων. Ὁ καθένας μας καταλαβαίνει ὅτι πρέπει μερικά δικαιώματά του, ὅπως ἡ ἐλευθερία στήν ἐπιλογή τοῦ χρόνου πού διαθέτει, ἡ ἐλευθερία στήν οἰκονομική καί σωματική ἄνεση κλπ. νά ὑπερβαίνωνται μέ τήν ἀγάπη. Ἄλλωστε, ἡ ἀγάπη ἀπό τήν φύση της εἶναι θυσία τοῦ ἀτομικοῦ θελήματος, ὑπέρβαση τῆς φιλαυτίας, εἶναι κένωση καί προσφορά.

Ὅταν ἐξετάζη κανείς τά θέματα αὐτά μέσα ἀπό τήν Χριστιανική διδασκαλία, ἀντιλαμβάνεται ὅτι σεβόμαστε τά ἀνθρώπινα δικαιώματα τῶν ἄλλων καί τίς ἐπιλογές τους, ἀλλά θυσιάζουμε καί ὑπερβαίνουμε τά δικά μας ἀνθρώπινα δικαιώματα, χάριν τῶν ἄλλων. Ὅλη ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ ἀναφέρεται στήν θυσία καί τήν ὑπέρβαση αὐτῶν τῶν ἀτομικῶν ἐπιλογῶν καί τῶν ἐλευθεριῶν μας. Ἡ διδασκαλία περί τοῦ μυστηρίου τοῦ σταυροῦ, τῆς θυσίας, τῆς προσφορᾶς, τῆς κενώσεως, κατά τό πρότυπο τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ. Ὅλη ἡ ἐκκλησιαστική ζωή δέν στηρίζεται στήν ἔκφραση τῶν δικῶν μας ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἀλλά στήν ὑπέρβασή τους.

Ἐπαναλαμβάνω, γιά νά μή γίνη καμμιά παρεξήγηση, ὅτι μέ αὐτά πού γράφω δέν ἀναφέρομαι στήν κατάργηση τῆς δυνατότητος τῶν ἄλλων νά ἔχουν μερικές ἐπιλογές, ὅταν δέν καταστρατηγοῦν τό δημόσιο συμφέρον, ἀλλά ἀναφέρομαι στήν ὑπέρβαση τῶν δικῶν μας δικαιωμάτων, μέ ἐλευθερία καί ἀγάπη γιά τόν Θεό καί τούς ἀδελφούς μας. Ὁ Ἴδιος ὁ Χριστός μᾶς ἔδειξε τήν ἀγάπη ὡς αὐτοθυσία, αὐτοπροσφορά, κένωση.

Αὐτό εἶναι τό κεντρικό νόημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἀφοῦ μέ τόν ὅλο τρόπο πού ζοῦμε στήν Ἐκκλησία θυσιάζουμε ὅλα τά δικά μας φυσικά ἀνθρώπινα δικαιώματα γιά νά ἐκφράσουμε τήν ἀγάπη μας στόν Θεό καί τούς ἀδελφούς μας. Στήν δοξολογία πού ψάλλουμε στίς ἱερές μας ἀκολουθίες κάθε ἡμέρα προσευχόμαστε στόν Θεό νά μᾶς μάθη τά δικά Του δικαιώματα καί ὄχι τά δικά μας! «Εὐλογητός εἶ, Κύριε, δίδαξόν με τά δικαιώματά ΣΟΥ», ὄχι «τά δικαιώματά ΜΟΥ». Τό πέρασμα ἀπό τό ΜΟΥ στό ΣΟΥ εἶναι ἡ θεραπεία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἀπελευθέρωση ἀπό τήν φιλαυτία. Μέ τήν βάπτισή μας καί τήν ἐνσυνείδητη ἐκκλησιαστική ζωή παραδίδουμε ὅλο τό θέλημά μας καί πολλά ἀπό τά ἀνθρώπινα δικαιώματά μας στήν Ἐκκλησία καί ζοῦμε Χριστοκεντρικά καί Ἐκκλησιοκεντρικά.

Αὐτό μᾶς δίδαξε ὁ Χριστός καί στήν προσευχή πού μᾶς παρέδωσε, τό γνωστό «Πάτερ ἡμῶν». Προσευχόμαστε στόν Θεό: «Γενηθήτω τό θέλημά ΣΟΥ» καί ὄχι «γενηθήτω τό θέλημά ΜΟΥ». Ἐπίσης, προσευχόμαστε: «Ἐλθέτω ἡ Βασιλεία ΣΟΥ» καί ὄχι «ἐλθέτω ἡ βασιλεία ΜΟΥ», μέ τίς δικές μας ἐπιλογές. Αὐτό φαίνεται σέ πολλά παραδείγματα. Ὅταν κανείς βαπτίζεται καί στήν ἐνήλικη ζωή ἀναγνωρίζει τήν μεγάλη δωρεά νά εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας, τότε ἀντιλαμβάνεται ὅτι στήν ζωή του πρέπει νά κάνη ὑπακοή στόν εὐλογημένο καί ἱερό θεσμό τῆς Ἐκκλησίας, μέ τήν ὑπακοή στήν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων, ὅπως ἐκφράστηκε συνοδικῶς, μέ τίς Τοπικές καί Οἰκουμενικές Συνόδους. Μπορεῖ κανείς νά ἀδιαφορήση καί νά ζήση ἐκτός τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἀλλά ὅταν θέλη νά εἶναι καλός Χριστιανός πρέπει νά ὑπακούη στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, τόσο στά δόγματα ὅσο καί στούς ἱερούς κανόνες, ἀλλά καί στήν λειτουργική καί εὐχαριστιακή πράξη.

Ὅταν κανείς γίνεται Κληρικός, τότε μέ τήν θέλησή του ἀποφασίζει νά ὑπερβῆ καί νά ἀπεκδυθῆ τά φυσικά ἀνθρώπινα δικαιώματά του καί νά ζῆ σύμφωνα μέ τήν ὅλη παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Μόνος του καί δημόσια, μέ τήν ἀποδοχή τῆς ἱερωσύνης του, δήλωσε κατά τόν πλέον ἐπίσημο τρόπο ὅτι ἀπεκδύεται μερικά φυσικά ἀνθρώπινα δικαιώματά του, ὅπως γιά παράδειγμα τόν δεύτερο γάμο σέ περίπτωση χηρείας, τό δικαίωμα συμμετοχῆς του σέ ἐκλογικές αὐτοδιοικητικές καί βουλευτικές διαδικασίες γιά τήν κατάληψη μιᾶς τέτοιας δημόσιας θέσης πού δέν συμβιβάζεται μέ τήν ἱερωσύνη κ.ἄ.

Ὅταν κανείς γίνεται μοναχός, τότε μέ τήν δική του θέληση ἀποδέχεται ὅλες τίς μοναχικές ὑποχρεώσεις, ὅλη τήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας γιά τόν μοναχισμό, ὅπως ἐκφράζεται ἀπό τούς ἱερούς Κανόνας τῶν Τοπικῶν καί τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Αὐτό σημαίνει ὅτι στήν πράξη ὑπερβαίνει ὅλα τά φυσικά ἀνθρώπινα δικαιώματα, πού ἰσχύουν γιά τούς ἄλλους πολίτες τῆς Χώρας στήν ὁποία κατοικεῖ. Ἔτσι, δέν μπορεῖ νά ἐπικαλῆται ἕνας μοναχός τά ἀνθρώπινα δικαιώματα πού ἔχουν οἱ ἄλλοι συνάνθρωποί του, γιατί μέ τήν ἐλεύθερη ἀποδοχή τῆς μοναχικῆς του κουρᾶς ἀποποιήθηκε πολλά ἀπό τά ἀνθρώπινα δικαιώματά του.

Αὐτό δέχεται καί τό Ἀνώτερο Ἀκυρωτικό Δικαστήριο τῆς Πατρίδος μας (τό Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας). Δικάζοντας, γιά παράδειγμα, ὑποθέσεις ἐπιβολῆς ἐπιτιμίου ἀκοινωνησίας σέ Κληρικό καί σέ Μοναχή, ἀποφαίνεται ὅτι τό ἐπιτίμιο τῆς ἀκοινωνησίας προβλέπεται ἀπό ἱερούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καί ὅτι ἡ ἐπιβολή του «ἀνάγεται στήν ἐσωτερική μυστηριακή σχέση κοινωνίας τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας μέ τούς κληρικούς καί τούς μοναχούς της, στήν ὁποία αὐτοί αὐτοπροαιρέτως προσχωροῦν διά τῆς ἱερωσύνης καί τοῦ μοναχισμοῦ» (687/2011 καί πρβλ. 685/2011 Σ.τ.Ε.).

Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ Χριστιανός, ὁ Κληρικός, ὁ μοναχός πού ζῆ μέσα σέ μιά εὐνομούμενη Πολιτεία σέβεται τά ἀνθρώπινα δικαιώματα τῶν ἄλλων καί ἀγωνίζεται γιά νά μή καταργοῦνται, ἀλλά ὁ ἴδιος μέ τήν πράξη τῆς ἀποδοχῆς τῆς εὐαγγελικῆς, ἀποστολικῆς, πατερικῆς διδασκαλίας, καί γενικότερα μέ τήν ὅλη ἐκκλησιαστική ζωή ἔχει ἀποποιηθῆ τά δικά του ἀνθρώπινα δικαιώματα, καί ἀναζητᾶ τά δικαιώματα τοῦ Θεοῦ στήν ζωή του, ἀλλά καί θυσιάζεται γιά τούς ἀδελφούς του, ἀποβάλλει τήν φιλαυτία καί ἀποκτᾶ τήν φιλοθεΐα καί τήν φιλανθρωπία. Καί αὐτό γίνεται μέ θυσία ὅλης τῆς ζωῆς του.

Εἶναι πολύ ἐπικίνδυνο τό νά εἰσχωρήση μέσα στήν ἐκκλησιαστική ζωή ἡ νοοτροπία τῆς ἐκζητήσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, καίτοι αὐτά εἶναι σεβαστά γιά τούς ἄλλους πολίτες τῆς Χώρας. Εἶναι ἐπικίνδυνο γιά τούς Χριστιανούς, τούς Κληρικούς καί μοναχούς νά διεκδικοῦν ἠθικές-ἀλλότριες ἰδιαιτερότητες, ἐλεύθερες ἐπιλογές στόν γάμο καί στήν σεξουαλική συμπεριφορά τους, ἐν ὀνόματι τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, τά ὁποῖα οἱ ἴδιοι, μέ τήν ἀποδοχή τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἔχουν ἀποποιηθῆ. Μπορεῖ, βέβαια, μέ τήν δική τους ἐλευθερία νά ἀπομακρυνθοῦν ἀπό τήν Ἐκκλησία, τόν ἱερό Κλῆρο καί τόν μοναχισμό καί νά «ἀπολαμβάνουν» «τά ἀνθρώπινα δικαιώματα» πού ἔχουν ὅλοι οἱ πολίτες.

Μέ ἄλλα λόγια δέν μπορεῖ κανείς Χριστιανός, Κληρικός καί μοναχός ἐν ὀνόματι τῆς «ἐλευθερίας τοῦ προσώπου», πού εἶναι μιά ἀθεολόγητη ἔκφραση, νά εἰσάγη στήν Ἐκκλησία μιά νοοτροπία ξένη πρός τήν παράδοσή της, πού εἶναι ἔκφραση καί ἡ ζωή τῆς ἀγάπης, ὡς κένωσης, ὡς προσφορᾶς, ὡς θυσίας, ὡς σταυροῦ, ὡς ὑπέρβασης τῆς φιλαυτίας καί βίωσης τῆς φιλοθεΐας καί τῆς φιλανθρωπίας.

4. **Τά ἀνθρώπινα δικαιώματα, κατά τόν π. Ἰωάννη Ρωμανίδη**

Ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἔλεγε ὅτι ἡ Ἐκκλησία κατά τήν τρίτη χιλιετία ἔχει νά ἀντιμετώπιση τρία μεγάλα προβλήματα, τρεῖς προκλήσεις πού προέρχονται ἀπό τόν οἰκουμενισμό, τά ἀνθρώπινα δικαιώματα καί τήν πρόοδο τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, καί αὐτή ἡ ἀντιμετώπιση πρέπει νά γίνη μέσα ἀπό τήν δική της παράδοση.

Παρατηρεῖ, ὅμως, κανείς ὅτι σήμερα καί οἱ τρεῖς αὐτές προκλήσεις εἶναι στενά συνδεδεμένες μεταξύ τους, ἀφοῦ ὅσοι ἀσχολοῦνται μέ τόν οἰκουμενισμό ὁμιλοῦν γιά τά ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἀλλά καί ἡ πρόοδος τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν εὐνοεῖ τήν κατάχρηση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καί συντείνει σέ ἕνα οἰκουμενιστικό πνεῦμα.

Ὡς πρός τά ἀνθρώπινα δικαιώματα ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἔλεγε ὅτι ὁ Χριστός δέν ἦλθε στόν κόσμο ἁπλῶς γιά νά προσφέρη κοινωνικές ὑπηρεσίες στόν ἄνθρωπο καί τό Κράτος, οὔτε γιά νά διασφαλίση τά ἀνθρώπινα δικαιώματα, ἀλλά γιά νά ἐλευθερώση τόν ἄνθρωπο ἀπό τήν δυναστεία τῆς ἁμαρτίας, τοῦ διαβόλου καί τοῦ θανάτου. Μέσα σέ αὐτήν τήν προοπτική κινεῖται καί ἡ Ἐκκλησία.

Ὅπως ἀναλύει ὁ Andrew Sopko, ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης, ὁμιλοῦσε γιά τά ἀνθρώπινα δικαιώματα μέσα ἀπό τήν προοπτική τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδή στό οἰκουμενικό κίνημα ἐκφράζεται ὅτι ἡ Ἐκκλησία παρέχει κοινωνικές ὑπηρεσίες καί ὑπερασπίζεται τά ἀνθρώπινα δικαιώματα, γι’ αὐτό καί ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἐκφράσθηκε καί γιά τό θέμα αὐτό. Θεωρεῖ ὅτι ποτέ ἡ Ἐκκλησία δέν ἰσχυρίσθηκε ὅτι θά ἀπαλλάξη τήν κοινωνία ἀπό τίς θηριωδίες «πού βασανίζουν τόν πεπτωκότα κοινωνικό ἰστό καί τά μέλη του. Ἡ παρουσίαση τῆς περιπτώσεως τοῦ Ἰώβ δείχνει ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἀνάσταση τῆς νοερᾶς δυνάμεως καί τοῦ σώματος πού ξεκινᾶ ἀπό τό Βάπτισμα, καί μέσα στήν Ἐκκλησία γίνεται ἡ πραγματική μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Μέ τήν θεραπευτική ἀγωγή τῆς κάθαρσης, τοῦ φωτισμοῦ καί τοῦ δοξασμοῦ ἡ ἰδιοτελής ἀγάπη ἀντικαθίσταται μέ τήν ἀνιδιοτελῆ ἀγάπη. Αὐτή εἶναι ἡ πραγματική θεραπεία τῆς κοινωνίας. Ἡ θεραπεία ἐπιτυγχάνεται ἐκεῖ πού ἡ ἐνέργεια τοῦ ἀκτίστου σταυροῦ φέρνει τήν τελειότητα τῆς ἀγάπης μαζί μέ τόν μετασχηματισμό τῶν διαβλητῶν παθῶν σέ ἀδιάβλητα».

Ἡ σύγχρονη ἄποψη «ὅτι τά ἀνθρώπινα δικαιώματα εἶναι φυσικά καί ἀποτελοῦν ἐγγενές τμῆμα τῆς φύσης γενικότερα ἤ τῆς ἀνθρώπινης φύσης καί κοινωνίας εἰδικότερα», δέν εἶναι ὀρθόδοξη ἄποψη, ἀφοῦ «ἡ φύση εἶναι σέ μιά συνεχῆ κατάσταση ἀλλαγῆς καί ἐξέλιξης». «Ἡ κανονική κατάσταση τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως βρίσκεται σέ μιά ἀτελεύτητη τελείωση, κι ἔτσι δέν ὑπάρχει στατική κατάσταση γιά νά χρησιμοποιηθῆ ὡς ἀμετάβλητο κριτήριο ἠθικῶν καί νομικῶν δικαιωμάτων καί ὑποχρεώσεων». Ἡ Ἐκκλησία, βέβαια, δέχεται τούς νόμους καί τήν «πολιτική δομή τοῦ κράτους», ἀφοῦ ἡ ἴδια διαθέτει καί τό κανονικό της δίκαιο, τό ὁποῖο ἐπικυρωνόταν ἀπό τούς Ρωμαίους Αὐτοκράτορες καί ἴσχυε μόνον γι’ αὐτήν καί ὄχι γιά τούς Ρωμαίους, τούς Ἑβραίους, εἰδωλολάτρες καί αἱρετικούς, ἀλλά κινεῖται σέ ἄλλο ἐπίπεδο.

Ἡ ἰσότητα τῶν ἀνθρώπων ἔναντι τοῦ νόμου, πού εἶναι τό θεμέλιο ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, παραλληλίζεται μέ τήν ἰσότητα ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἔναντι τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ὁ Θεός ἀγαπᾶ ὅλους ἐξ ἴσου, «ἀνεξαρτήτως φυλῆς, χρώματος

ἤ πιστεύω». Δέν ἔχει κανείς ἀποκλειστικά δικαιώματα σέ αὐτό, ἀλλά «ἡ ὑπέρτατη κρίση βρίσκεται μόνο στήν δυνατότητα νά δῆ κάποιος τήν δόξα τοῦ Θεοῦ ἀναλόγως τῆς ἐπίτευξης τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης».

Ἡ δικαιοσύνη καί ἡ εἰρήνη πού ἐπιβάλλονται μέ τόν νόμο προσφέρουν κάποια ἁρμονία στήν κοινωνία, ἀλλά δέν βοηθοῦν πολύ. Γιά τήν Ἐκκλησία ἡ βάση εἶναι ἡ ἀναζήτηση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί τῆς δικαιοσύνης Του, ἡ ὁποία δικαιοσύνη δέν συνδέεται μέ «τήν ἠθική καί τίς μοραλιστικές ἐντολές», ἀλλά «ταυτίζεται μέ τήν δικαίωση πού εἶναι ἡ ζωογόνηση καί τῆς νοερᾶς δυνάμεως καί τοῦ σώματος στίς δύο πλευρές τοῦ θανάτου», δηλαδή τοῦ πνευματικοῦ καί τοῦ σωματικοῦ θανάτου. Αὐτό ἐπιτυγχάνεται μέ τόν ἀσκητικό χαρακτήρα τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσῆ καί τοῦ κανονικοῦ δικαίου. Αὐτό λέγεται θεραπευτική ἀγωγή, καί συνδέεται μέ τήν κάθαρση, τόν φωτισμό –πού βοηθᾶ τόν ἄνθρωπο νά προσεύχεται, ἀλλά ταυτόχρονα νά ἀσχολῆται μέ τήν καθημερινή ζωή καί τά ἔργα τῆς φιλανθρωπίας– ἀλλά καί μέ τόν δοξασμό καί ἔτσι ἀποκτᾶ τήν ἀνιδιοτελῆ ἀγάπη, μέ τήν ὁποία ἀγαπᾶ ἐξ ἴσου ὅλους τούς ἀνθρώπους, ὅπως τό κάνει καί ὁ Θεός.

Αὐτό τό δικαίωμα εἶναι δωρεάν χάρισμα ἀπό τόν Θεό καί δίνεται σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους. «Γι’ αὐτό παραμένει τό μόνον ἀναπαλλοτρίωτο δικαίωμα, ἀκόμη καί ὅταν ἡ κοινωνία παραβιάζη τά ἄλλα δικαιώματα ἑνός ἀνθρώπου ἤ τοῦ τά ἀφαιρῆ». Αὐτή εἶναι μιά μορφή ἀνώτερου πολιτισμοῦ, καί αὐτό θά ἐξακολουθῆ νά προσφέρη ἡ Ἐκκλησία.

Συμπέρασμα

Οἱ φίλαυτοι καί ἄρρωστοι ἄνθρωποι καταργοῦν τήν ἐλευθερία τῶν συνανθρώπων τους καί τά λεγόμενα ἀνθρώπινα δικαιώματά τους, δημιουργοῦν τυραννικά καθεστῶτα, τά ὁποῖα τελοῦν παντοειδῆ ἐγκλήματα σέ βάρος τῶν συνανθρώπων τους.

Ὁ Χριστός, διά τῆς Ἐκκλησίας, σέβεται τήν ἐλευθερία τῶν ἀνθρώπων. Ἡ Ἐκκλησία προσεύχεται γιά τήν εἰρήνη στήν κοινωνία, καί ὅταν χρειασθῆ ἀγωνίζεται γιά τήν ἐλευθερία τῶν ἄλλων. Ὅμως, κινεῖται πάνω καί πέρα ἀπό αὐτά, ἀφοῦ πρωτίστως ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν ἁμαρτία, τόν θάνατο καί τόν διάβολο, καί τήν μετοχή του στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἔτσι, σεβόμαστε τίς ἐλεύθερες ἐπιλογές τῶν ἀνθρώπων, χωρίς νά τίς δικαιολογοῦμε, γιατί μερικές ἀπό αὐτές καταργοῦν τό πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς ὅλης ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ὅμως, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, ζώντας μέσα στήν Ἐκκλησία, ἀπεκδυόμαστε πολλῶν δικαιωμάτων μας καί ζοῦμε τήν ἀγάπη ὡς σταυρό καί κένωση, ἀποβλέπουμε στήν κατά Χριστόν υἱοθεσία καί τήν μετοχή στήν δόξα τοῦ

Θεοῦ.

Ἡ ἐπιμονή μερικῶν Χριστιανῶν, Κληρικῶν καί Μοναχῶν μόνο στά ἀνθρώπινα δικαιώματα εἶναι μιά νοοτροπία νά καλύψη ἰδιαιτερότητες καί πάθη, εἶναι ἕνας αὐτοεγκλωβισμός στήν νοοτροπία αὐτοῦ τοῦ κόσμου πού εἶναι ξένη ἀπό τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

(Πηγή: *Ἰούλιος 2017, Ἱερὰ Μητρόπολις Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου, Εκκλησιαστική Παρέμβαση –* parembasis*)*